

Tentoonstelling

Achtergrondinformatie

Bijzondere werknemers

Verhalen uit de sociale werkvoorziening

ABVAKABO

Tentoonstelling Bijzondere werknemers

Achtergrondinformatie

De portretten komen uit het boek *Bijzondere werknemers. Verhalen uit de sociale werkvoorziening*, tekst Ans Pelzer en Marie Kiebert, foto's Chris de Bode, Stichting FNV Pers, 2010, ISBN 978-90-74736-41-1, prijs € 14,95.

Colofon:

Uitgave:	Stichting FNV Pers
Tekst:	Patricia van der Heijden/Bianca van Schellebeek
Foto omslag:	Chris de Bode
Productie en eindredactie:	FNV Marketing & Communicatie
Opmaak:	FNV Repro
Druk:	Grafimedia De Bruijn

www.fnv.nl

www.abvakabofnv.nl/bijzonderewerknemers

© FNV, Amsterdam, maart 2011

Bijzondere werknemers

De sociale werkvoorziening, daar werken toch alleen maar gekken? Een wijdverbreid misverstand. Los van het pijnlijke woord 'gekken' doet dit de werknemers in de sociale werkvoorziening tekort. Geboren worden met een handicap, invalide na een ongeluk, ziek worden, het overkomt jaarlijks duizenden mensen. Veel van deze mensen willen en kunnen werken. Helaas lukt het niet iedereen om dat in het gewone bedrijfsleven te doen. De sociale werkvoorziening (SW) biedt hen de kans om hun talenten in te zetten in een baan, in het SW-bedrijf en op termijn eventueel daarbuiten.

De FNV wil voor iedereen werk en inkomen waarmee je een zelfstandig bestaan kunt opbouwen. Ook voor mensen met een handicap. De FNV wil volwaardige arbeidsplaatsen en volwaardig loon voor de mensen die vanuit de SW bij een reguliere werkgever gaan werken, maar ook voor degenen die de veiligheid, de aangepaste begeleiding en aangepaste werkzaamheden van de sociale werkvoorziening nodig hebben.

In het boek *Bijzondere werknemers. Verhalen uit de sociale werkvoorziening* vertellen 21 werknemers met een SW-indicatie hun persoonlijke verhaal. Hiermee krijgen de 100.000 werknemers in de SW een gezicht.

Agnes Jongerius, voorzitter FNV, in de aanbeveling:
*Lees de verhalen van de mensen in dit boek! Laat deze verhalen een rol spelen in de wereld van beleid en de politiek.
Laat de stemmen van de mensen waarom het gaat doorklinken.*

Edith Snoey, voorzitter Abvakabo FNV, in het voorwoord:
*Laat hun verhalen een inspiratie zijn voor Den Haag!
Deze mensen mogen niet uit het zicht verdwijnen, omdat er nergens meer een (beschermde) werkplek voor hen is.*

Van de portretten in het boek is een fototentoonstelling gemaakt. Met het boek en de tentoonstelling willen we laten zien hoe belangrijk maar ook hoe moeilijk het voor mensen met een beperking is om werk te hebben en te houden. De tentoonstelling is kosteloos te leen bij de vakcentrale FNV en Abvakabo FNV. Meer informatie hierover leest u op pagina 8.

De sociale werkvoorziening

De sociale werkvoorziening vloeit voort uit de WSW, de Wet sociale werkvoorziening. Hier werken mensen die vanwege een verstandelijke, psychische of fysieke handicap alleen onder aangepaste omstandigheden kunnen werken. De toegang tot de SW verloopt via een indicatiestelling. Mensen kunnen zich hier op vrijwillige basis voor aanmelden.

Er werken ruim 100.000 mensen in de SW. Ze verrichten onder andere werkzaamheden in de schoonmaak, groenvoorziening, catering, montage of houtbewerking. Ze zijn bijvoorbeeld ook actief bij de digitalisering van archieven, het verzorgen van drukwerk en in de administratie. Gemiddeld werkt men 30-32 uur, met een eigen cao.

48 Procent van de werknemers werkt binnen het SW-bedrijf, 22 procent werkt in groepsverband op locatie, 23 procent werkt via detachering (individueel of in groepsverband) bij een reguliere werkgever en 5 procent werkt via begeleid werken (dat wil zeggen, op basis van een arbeidsovereenkomst met en bij een reguliere werkgever).

Er zijn circa 10.000 ondersteuners actief binnen 100 SW-bedrijven die de WSW in opdracht van gemeenten uitvoeren. In 2009 werd hiervoor 2,4 miljard euro ontvangen van het ministerie van SZW. Per gerealiseerde arbeidsplek bedroeg de subsidie € 27.000.

De SW kent een wachtlijst van ongeveer 20.000 mensen. Gemeenten en UWV hebben re-integratiegelden ter beschikking gesteld om deze mensen te laten deelnemen aan activeringsprogramma's. Daarmee kan men bijvoorbeeld al arbeidsritme en werknemersvaardigheden op doen. 30 Procent van de mensen op de wachtlijst heeft in 2009 aan de activeringsprogramma's meegedaan.

Hoe staat de sociale werkvoorziening ervoor?

De SW staat onder zware druk. SW-bedrijven verkeren in een slechte financiële positie en de wachtlijst voor de SW is lang. Meerdere kabinetten zijn bezig geweest met hervormingen van de sociale werkvoorziening, met als doel mensen met een beperking zo veel mogelijk bij reguliere werkgevers aan de slag te krijgen. Zo is het vorige kabinet vier pilots gestart.

Deze onderzoeken:

- hoe er meer werkplekken bij werkgevers kunnen worden gerealiseerd;
- hoe SW-bedrijven de omslag kunnen maken naar arbeidsontwikkelingsbedrijven;
- hoe de dienstverlening op de werkpleinen kan verbeteren;
- hoe de systematiek met loondispensatie in de praktijk werkt.

Maar nog voor de pilots goed en wel van start zijn gegaan, kondigt het huidige kabinet grote bezuinigingen aan, zowel op de korte als op de lange termijn. Deze bezuinigingen wil men realiseren door een stelselwijziging.

Wat zijn de plannen van het huidige kabinet?

In het regeerakkoord staan de volgende passages over de WSW en één regeling:

“Het kabinet wil toe naar één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt die de WWB, Wajong en de WSW hervormt. Hierdoor kunnen de gemeenten meer mensen laten participeren, budgetten gericht en effectiever inzetten en kosten besparen. Voor jongeren die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn blijft de Wajong bestaan. Mensen met een indicatie voor een beschutte werkplek houden toegang tot de WSW. Mensen die nu al werkzaam zijn in de SW worden niet herkeurd en kunnen gewoon op hun WSW-werkplaats blijven werken. Mensen op de wachtlijst voor de SW en zogenaamde nieuwe instroom worden zo veel mogelijk via loondispensatie aan de slag geholpen bij reguliere werkgevers. Voor deze groep is een regeling voor begeleid werken beschikbaar, met loonaanvulling tot maximaal

het wettelijk minimumloon en persoonlijke voorzieningen (begeleiding, aanpassing werkplek). Overige middelen voor re-integratie worden alleen nog selectief ingezet voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt.”

Het kabinet is van plan om deze nieuwe regeling met de naam ‘Werken naar vermogen’ per 1 januari 2012 in te voeren.

Wat is het probleem?

In het regeerakkoord wordt de keuze gemaakt om de resultaten van de pilots van het vorige kabinet niet af te wachten en zonder dat duidelijk is hoe een en ander uitpakt, al te besluiten tot één regeling waarin wordt gewerkt met loondispensatie. Daar waar het vorige kabinet de mogelijke gevolgen van een stelselwijziging (te) vergaand en (te) ingrijpend vond en gebrek aan vertrouwen had in de opnamecapaciteit van de reguliere arbeidsmarkt om deze wijziging zonder meer door te voeren, kiest het huidige kabinet voor de vlucht naar voren.

Loondispensatie

Arbeidsgehandicapten met een beperkte verdien capaciteit worden via loondispensatie aan de slag geholpen bij reguliere werkgevers. Er komt voor deze groep een regeling ‘Werken naar vermogen’, met een loonaanvulling. De reguliere werkgever betaalt de loonwaarde. Dit is de productiviteit van de arbeidsgehandicapte werknemer, vertaald naar het cao-loon. Is er een arbeidsproductiviteit van 25 procent, dan betaalt de werkgever 25 procent van het loon, dat voor die functie, conform de cao, betaald zou moeten worden. Afhankelijk van die loonwaarde vindt aanvulling met een uitkering plaats tot maximaal het wettelijk minimumloon. Dit zal echter lang niet door iedereen gehaald worden. De arbeidsgehandicapten worden dus nooit volledig werknemer, maar blijven altijd uitkeringsgerechtigde. De FNV vindt dat wie werkt, dit doet als werknemer en tegen minimaal het wettelijk minimumloon.

Opnamebereidheid arbeidsmarkt

Het kabinet is erg optimistisch over de opnamecapaciteit en ook over de opnamebereidheid van de arbeidsmarkt voor arbeidsgehandicapten. Het gaat uit van de gedachte dat verlaging van de werkgeverslasten prikkelt

tot het aannemen van arbeidsgehandicapten. Niet onderkend wordt dat werkgevers niet staan te trappelen om grote groepen arbeidsgehandicapten duurzaam in dienst te nemen. Tot op heden wijzen alle onderzoeken dat uit. Ook de commissie 'Werken naar vermogen' was zeer pessimistisch over de opnamebereidheid van de arbeidsmarkt. De FNV is van mening dat de arbeidsmarkt vooralsnog niet bereid is om duurzaam werk aan arbeidsgehandicapten aan te bieden. Dat verandert niet door een nog lagere vergoeding te vragen voor die arbeidsgehandicapte. Het streven van het kabinet is te bezuinigen door grotere groepen mensen aan het werk te helpen. Wanneer de arbeidsplaatsen ontbreken, zal de realiteit zijn dat er grote groepen mensen thuis komen te zitten en hun kans op werk zien vervliegen. De toegang tot de SW is namelijk voor hen afgesloten en de arbeidsmarkt wil hen ook niet duurzaam opnemen. Hoezo arbeidsparticipatie en kansen voor iedereen?

Huidige SW-populatie

De SW blijft bestaan voor mensen die geïndiceerd zijn voor beschermt werk. Het kabinet stelt ook voor de huidige SW'ers te ontzien, ze niet meer te herindiceren. Wat betekent dit voor hun positie, hun CAO en hun perspectief? Wordt er een groot hek om die SW gezet of wordt er maximaal ingezet op uitstroom? De gevolgen daarvan voor de (inkomens) positie van de nieuwe doelgroep laten zich raden.

Minder geld voor begeleiding en ontwikkeling

De bezuinigingen voor 2011 op de sector en de korting op re-integratiebudgetten zorgen ervoor dat de begeleidingskosten teruglopen. Om hun begrotingen sluitend te krijgen, zien veel SW-bedrijven zich genooddaakt te snijden in de begeleiding die ze SW-werknemers bieden (zowel in kwantiteit als in kwaliteit). SW-bedrijven hebben de afgelopen jaren expertise opgebouwd om de doelgroep arbeidsgehandicapten te begeleiden, te scholen en te begeleiden naar (zo regulier mogelijk) werk. De kabinetsplannen maken niet duidelijk op welke wijze deze expertise voortgezet zal gaan worden.

Wordt deze opgebouwde deskundigheid niet gebruikt, dan zal er sprake zijn van kapitaalvernietiging in deze bedrijfstak. Daarnaast betekent minder geld voor begeleiding ook minder ontwikkeling van de mensen die zijn aangewezen op begeleiding. Hiermee lijkt het kabinet bovendien in haar eigen voet te schieten. Als je mensen wilt laten instromen in reguliere banen, zul je wel werk moeten maken van ontwikkeling.

Al met al lijken de plannen van het kabinet meer gericht op bezuinigen dan op het daadwerkelijk aan de slag helpen en houden van mensen met een arbeidsbeperking.

De FNV gaat uit van:

- het wettelijk minimumloon voor iedereen die naar vermogen werkt
- de werknemersstatus voor arbeidsgehandicapten
- behoud van de cao WSW
- een dwingende regeling voor werkgevers voor duurzame arbeidsinpassing
- maatwerk in begeleiding en werk, mede afhankelijk van arbeids handicap
- geen streven naar kostenbesparing bij re-integratie
- behoud van beschut werk met een gevarieerd werkaanbod
- stimuleren van maatschappelijk verantwoord ondernemen

Tentoonstelling

De tentoonstelling bestaat uit 23 staande, oprolbare panelen op groot formaat (1 meter breed en 2.30 meter hoog). De expositie bevat een introductie- en een eindtekst en 21 portretten van werknemers uit de sociale werkvoorziening. Bij alle foto's staat een korte, toelichtende tekst.

De tentoonstelling kan kosteloos worden geleend om aan publiek te tonen of als randprogrammering bij discussie- en voorlichtingsbijeenkomsten over de plannen voor de sociale werkvoorziening of de onderkant van de arbeidsmarkt.

Wij kunnen u bij de organisatie van de tentoonstelling ondersteunen. Voor een discussie- of voorlichtingsbijeenkomst kunnen vakbondsbestuurders, beleidsadviseurs of de auteurs van het boek optreden als inleider of debatleider (dit uiteraard op basis van beschikbaarheid). Daarnaast is het mogelijk om een verhaal uit het boek in monoloogvorm te laten voordragen door actrice Els Holtzer, waardoor de boodschap van de tentoonstelling nog indringender wordt.

Voor de promotie van de tentoonstelling zijn er onder andere uitnodigingen, brochures, wervende flyers en een persbericht beschikbaar.

Voor het reserveren van de tentoonstelling en voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

FNV Vakcentrale

fnvlokaal@vc.fnv.nl

Tel. 020-581 67 28

Of kijk op www.fnv.nl/lokaal

Abvakabo FNV

wsw@abvakabo.nl

Tel. 079-353 64 18

Of kijk op www.abvakabofnv.nl/bijzonderewerknemers

Boek

Het boek *Bijzondere werknemers. Verhalen uit de sociale werkvoorziening* bevat 21 portretten in tekst en beeld. De aanbeveling is geschreven door Agnes Jongerius, voorzitter FNV en het voorwoord is van Edith Snoey, voorzitter Abvakabo FNV.

Bijzondere werknemers. Verhalen uit de sociale werkvoorziening is geschreven door Ans Pelzer en Marie Kiebert, bevat foto's van Chris de Bode en is tot stand gekomen door een samenwerking tussen FNV en Abvakabo FNV.

Het boek (137 pagina's, ISBN 978-90-74736-41-1, prijs € 14,95) is te koop in de boekhandel.

Brochure

Deze brochure is te downloaden via www.fnv.nl/lokaal en via www.abvakabofnv.nl/bijzonderewerknemers.

U kunt ook een of meerdere exemplaren van de brochure bestellen. Stuur een mail met uw naam en adresgegevens naar fnvlokaal@vc.fnv.nl of wsw@abvakabo.nl.

FNV-bonden

FNV (Federatie Nederlandse Vakbeweging)

Tel.: 020 58 16 300 Naritaweg 10 1043 BX Amsterdam
Fax: 020 68 44 541 Postbus 8456 1005 AL Amsterdam
FNV Publieksservice: 0900 330 0300
Website: www.fnv.nl

Abvakabo FNV

Tel.: 0900 22 825 22 Boerhaavelaan 1 2713 HA Zoetermeer
(10 ct. per minuut)
Fax: 079 35 21 226 Postbus 3010 2700 KT Zoetermeer
Website: www.abvakabofnv.nl
E-mail: post@abvakabo.nl

AFMP (Algemene Federatie Militair Personeel)

Tel.: 0348 48 70 50 Steinhagenseweg 2c 3446 GP Woerden
Fax: 0348 48 70 51 Postbus 157 3440 AD Woerden
Website: www.afmp.nl
E-mail: afmp@afmp.nl

AOb (Algemene Onderwijsbond)

Tel.: 0900 46 36 26 2 Jaarbeursplein 22 3521 AP Utrecht
Fax: 030 29 89 86 2 Postbus 2875 3500 GW Utrecht
Website: www.aob.nl
E-mail: info@aob.nl

FNV Bondgenoten

Tel.: 030 27 38 222 Varrolaan 100 3584 BW Utrecht
Fax: 030 27 38 225 Postbus 9208 3506 GE Utrecht
Website: www.fnvbondgenoten.nl
E-mail: info@bg.fnv.nl

FNV Zelfstandigen

Tel.: 030 26 37 203 Varrolaan 100 3584 BW Utrecht
Fax: 030 26 37 201 Postbus 85400 3508 AK Utrecht
Website: www.fnvzzp.nl
E-mail: zelfstandigen@fnvzzp.nl

FNV Bouw
Tel.: 088 57 57 00 0 Houwtuinlaan 3 3447 GM Woerden
Fax: 088 57 57 00 3 Postbus 520 3440 AM Woerden
Website: www.fnvbouw.nl
E-mail: info@fnvbouw.nl

FNV Horecabond
Tel.: 036 53 58 535 L. Armstrongweg 100 1311 RL Almere
Fax: 036 53 63 397 Postbus 1435 1300 BK Almere
Website: www.fnvhorecabond.nl
E-mail: info@horecabond.fnv.nl

FNV KIEM
Tel.: 020 35 53 636 Jan Tooropstraat 1 1062 BK Amsterdam
Fax: 020 35 53 737 Postbus 9354 1006 AJ Amsterdam
Website: www.fnv-kiem.nl
E-mail: algemeen@fnv-kiem.nl

FNV Sport
Tel.: 0900 22 82 52 2 Oudenoord 170 3513 EV Utrecht
Fax: 079 3521 22 6
Website: www.fnvsport.nl
E-mail: info@fnvsport.nl

Nautilus International
Tel.: 010 47 71 188 Schorpioenstraat 266 3067 KW Rotterdam
Fax: 010 47 73 846 Postbus 8575 3009 AN Rotterdam
Website: www.nautilusnl.org
E-mail: infol@nautilusint.org

FNV Mooi
Tel.: 030 23 14 221 Nachtegaalstraat 37 3581 AC Utrecht
Fax: 030 23 17 136
Website: www.fnvmooi.nl
E-mail: info@fnvmooi.nl

NPB (Nederlandse Politie Bond)
Tel.: 0348 70 74 44 Steinhagenseweg 2d 3446 GP Woerden
Fax: 0348 70 74 11 Postbus 68 3440 AB Woerden
Website: www.politiebond.nl
E-mail: info@politiebond.nl

NVJ (Nederlandse Vereniging van Journalisten)

Tel.: 020 67 66 771 Joh.Vermeerstraat 22 1071 DR Amsterdam
Faxnr: 020 66 24 901 Postbus 75997 1070 AZ Amsterdam
Website: www.nvj.nl
E-mail: vereniging@nvj.nl

VVCS (Vereniging van ContractSpelers)

Tel.: 023 55 46 93 0 Taurusavenue 35 2132 LS Hoofddorp
Fax: 023 55 46 93 1
Website: www.vvcs.nl
E-mail: info@vvcs.nl

FNV Vrouwenbond

Tel.: 020 58 16 398 Naritaweg 10 1043 BX Amsterdam
Fax: 020 58 16 392 Postbus 8576 1005 AN Amsterdam
Website: www.fnvvrouwenbond.nl
E-mail: post@fnvvrouwenbond.nl

Bureau Beroepsziekten FNV

Tel.: 020 58 16 692 Naritaweg 10 1043 BX Amsterdam
Fax: 020 58 16 693 Postbus 58096 1040 HB Amsterdam
Website: www.bbzfnnv.nl
E-mail: info@bbz.fnnv.nl

ANBO

Tel.: 030 23 30 060 Kon. Wilhelminalaan 3 3527 LA Utrecht
Fax: 030 23 30 070 Postbus 18003 3501 CA Utrecht
Website: www.anbo.nl
E-mail: info@anbo.nl

FNV Jong

Tel.: 020 58 16 30 0 Naritaweg10 1043 BX Amsterdam
Fax: 020 68 44 54 1 Postbus 8456 1005 AL Amsterdam
Website: www.fnvjong.nl

De FNV is de grootste vakcentrale van Nederland. In totaal telt de FNV 19 bonden, die stuk voor stuk een specifieke sector vertegenwoordigen. Van detailhandel tot bouw, van horeca tot de zorgsector. Ook hebben we bonden voor zelfstandigen. De FNV heeft bijna 1,4 miljoen leden en heeft u er graag bij. Word ook lid! Ga naar www.fnv.nl/lidworden.

